

Szent István király Intelmei Imre herceghez Szilágycsehben

Augusztus 23-án rendkívüli előadáson vettek részt a szilágycseiek. A város lakói, katolikusok, de nemcsak ők, megfogalmazták már többször azt az igényüket, hogy minden év augusztusában emlékezzünk meg Szent István királyról. Válaszképpen született meg az előadás. A program ötletét az István király által alapított pannonhalmi bencés monostor szolgáltatta, ahol augusztus 20-a előestéjén a középkori bazilikában egy színész és egy improvizatív zenész kíséretében előadják az Intelmek teljes szövegét. Szilágycsehben Újhelyi Kinga színművész és Gyűlvézi Péter, karigazgató, mindketten a Debreceni Csokonai Színházról, a magyar szellemi történet egyik legtöbbet idézett szövegét, az *Intelmeket* élő és hangzó szöveggé kezelve egy különleges improvizatív előadást hoztak létre.

Az úgynevezett „királytükrök” kora középkori irodalmi műfajhoz sorolható írás, melynek elsődleges célja, hogy a leendő uralkodóhoz fordulva, megrajzolva az eszményi államfő vezető alakját és intelemjelleggel tanácsokat adjon az uralkodáshoz, ma is sok tekintetben vitathatatlan aktualitással bír és nemcsak politikusok számára. A mai tanácsalanság és irányvesztettség világában támpontul szolgálhatnak első királyunk ezer évvel ezelőtti, mély ember-és életismeretről tanúskodó tanácsai. Az *Intelmek* sorait minden bizonnyal a király közvetlen környezetéhez tartozó Szent Benedek-rendi szerzetesek vetették papírra latin nyelven a XI. század elején. A Szilágycsehben elhangzott szövegváltozat három különböző fordításból válogatódott össze, sok helyt viszont az eredeti latin szöveg

bizonyos részeit a szöveggörnyezet értelméhez adaptálták az előadók. Így készült el ez a mai néző számára is érthető, letisztult, világos szöveg.

Újhelyi Kingának sikerült az olvasásra és nem előadásra szánt *Intelmek* szellemiségét expresszívén átadni a hallgatóságnak, a többszörösen összetett mondatok, az archaikus kifejezések ellenére. A korszerű fordításban magyar nyelven felhangzó szöveget a művészek sokrétű zenei közegbe ágyazták, melyben a gregoriántól kezdve a népzene át a dzsesszig, a hagyományos távol-keleti motívumokig, és a kortárshangzásokig, a legkülönbözőbb zenei elemek voltak jelen. A művészek így vezették végig a hallgatóságot a szöveg tartalma és logikája által irányított belső úton.

Az est során részletek hangzottak el

Kodály Zoltán *Csendes mise* című zene-művéből, Liszt Ferenc *Krisztus oratóriumából*, J.S.Bach: ESZ-dúr Fuga, Esz-moll *Prelúdium*, *Francia szvitek*, Sarabande műveiből, Weiner Leo: *Bölcsödala*, *Boldogasszony Anyánk népének*, valamint saját szerzemények, improvizációk. Újhelyi Kinga nemcsak kifejező és pontos szövegmondóként, hanem kiváló énekesnőként is megmutatkozott. Az élményszerű előadás során az Intelmek korhoz-kötött vonatkozásai, szó-és fogalomhasználata mögött rejlő nagyhorderejű mondanivaló eljutott a hallgatósághoz és olyan „tükröt” kaptunk, melybe legalább egyszer illik belenéznie minden magát magyarnak valló embernek.

Vida Katalin